

משרד החוץ

סודי ביותר

ירושלים, יב' חמוז תשכ"ז
20 יולי 1967

אל : ראש הממשלה

מאת : הועדה הבינמשרדית המיוחדת למגעים מדיניים באזורי הכבוש

הנדון : הגדה המערבית, הממלכה הירדנית, רצועת עזה : הצעה לפתרון
ולמדיניות

אדוני ראש הממשלה,

1. בהתאם להנחיותיך אלינו במכתבך מהארבעה ביולי, קיימנו שורה ארוכה של מגעים מדיניים עם אישים בגדה המערבית (עייך נא סכום רשמינו בנספח א'). כן סקרנו את המצב המדיני באזור על רקע הנתונים החדשים שנוצרו בעקבות מלחמת ששת הימים ואת המגמות המדיניות השונות המתחילות להסתמן בעולם הערבי בכלל ובירדן בפרט (עייך נא בנספח ב').

2. הועדה הגיעה למסקנותיה פה אחד. (כנס להסתייגות היזם בענין זה)

3. הועדה מבקשת להדגיש במיוחד כי גורם הזמן הנו בעל חשיבות ראשונה במעלה.

4. הועדה ממליצה בפניך על שתי פעולות דחופות ומקבילות, שאינן בהכרח תלויות זו בזו, בשני המישורים העקריים הבאים :

(א) פעילות מדינית אינטנסיבית במגמה להגיע להסכם שלום מידי עם חוסיין
שיתבסס בעיקרו על : הסכמה בלתי מסויגת מצדו לחסל יחדיו ולצמיחת את בעית הפליטים ע"י פיצויים ויישובם הן בגדה המזרחית והן בגדה המערבית תוך העברת פליטי רצועת עזה לשני המרחבים הנ"ל וספוח הרצועה לישראל כשהיא מרוקנת מפליטים. כך יושחח ההסכם על תקוני גבול הכרחיים, פרוז הגדה המערבית בפקוח צבאי ישראלי יעיל, הקמת קונפדרציה משולשת בין ישראל ירדן והגדה או משטר ישראלי ירדני משותף בגדה, הסכמה על פורמולה שתאפשר לחוסיין לשאת בתואר ולמלא בצורה כל שהיא תפקיד של שומר המקומות הקדושים לאסלאם, חוזה הגנה הדדי שזכליתו להבטיח את ממלכת ירדן ולהרתיע מפני פלישה ערבית או הפיכה מקומית על ידי כך שהחוזה יקנה זכות אוטומטית לצה"ל לצעוד לגדה המזרחית במקרה של שינוי עויך המערער את הסכם השלום. תכנון ופתוח משותף תוך עזרה הדדית מרחיקת לכת בתכניות ובכצוע הפתוח הכלכלי המשולב של משאב-התיירות, המחצבים התעשייה והמסחר. ביצוע משותף של תכניות ההתפלה ונצול האנרגיה הגריעינית לצרכי שלום, הסדרי מכס נמל חפשי, נתיבי אויר נאותים וכיו"ב.

במדה שנכנס למו"מ עם ירדן מוצע כי במקביל תנוהל פעילות דיפלומטית דיסקרטית שתכליתה לגייס תמיכה לחוסיין הן בקרב ערביי פלשתינא, הן בקרב מספר מדינות ערביות (טוניסיה, מרוקו לבנון וסעודיה) והן בקרב מדינות מוסלמיות ובראשן איראן. אה"ב תמלא בהקשר זה תפקיד חשוב.

(ב) באין שלום מידי עם ירדן, ועד לחתימת הסכם כזה, תנוהל הגדה המערבית על ידינו כיחידה מינהלית ומשקית נפרדת בשלטון ישראלי ישיר ובלעדי. הנחתנו היא שכל עוד אין שלום אין הצדקה לאומית לתחום סופית את עצמנו, ביוזמתנו, בתחום גבולות שביחות הנשק המתוקנים. העברת השלטון בגדה לזולתנו - אפילו לידי ערבים מקומיים אם על ידי הקמת מדינה פלשתינאית, או קנטון ערבי בעל מעמד מדיני מיוחד, איננו נראה לנו כרצוי, בשלב זה, גם מבחינת עתיד יחסינו עם ארצות ערב והשאיפה להתקדם לקראת הסדר עמן. מוצע איפא שהגדה המערבית תשאר בידינו על מנת שחשמש :

- (1) כקלף להשגת השלום עם ירדן;
- (2) כמרחב ומנוף לחיסול סופי של בעיה הפליטים שע"י עצם פתרונה נסלק אבן נגף עקריית בינינו לביין שכנינו וניצור ע"י כך מהות שונה, חריפה פחות, של הסכסוך הערבי ישראלי;
- (3) כמרחב שגורלו הסופי ייבחן מחדש בעתיד הן לאור התוצאות הממשיות של פעולה דיסקרטית ומאומצת לעידוד הגירת ערבים אל מעבר לים (שעם כל התקוות הזעומות שאנו תולים בה יש לעשותה) והן לאור מימוש הסיכויים והמאמצים לעליה יהודית ארצה בעתיד הרחוק יותר.

בהקשר זה הננו מבקשים להדגיש בפניך החשיבות המכרעת שהננו מייחסים למדיניות שתנחה את המשטר בגדה (עייין נא בעקרונות המוצעים בנספח ג') וכך להכרח בריכוז מוחלט של ניהול הגדה ביחידה אחת ובידי רשות אחת.

לזכותו של הממשל הצבאי יחרונות רבים ובראשם השיקולים הצבאיים והבטחוניים. חסרונו הוא בכך שמצד אחד מכביד הוא על צה"ל בעוד שמצד שני מסמל הוא כבוש וזמניות. צורת המשטר המוצעת תהווה הוכחה לתושבי הגדה כי ישראל החליטה סופית שלא לסגת מהגדה, אך לא פחות חשוב מזה, היא תהווה מסגרת לנהול הגדה בהתאם למשימות ולמגמות המדיניות המורכבות שמנינו לעיל.

אנו ממליצים על כן להנהיג בכל ההקדם משטר אזרחי מרוכז בגדה, עם סמכויות חרום, תוך הפקדת צה"ל על הגבולות החדשים והפקדת בטחון הגדה בידי מנגנון ענף של המשטרה, משמר הגבול ושרותי הבטחון.

הננו מציעים שהגדה תופקד בידי משרד ממשלתי מיוחד בראשות שר שינהל למעשה את הגדה בצורת קנטון הנשלט בדרגים ארציים ע"י ישראלים בעוד שעל הדרגים המקומיים (עיריות, מועצות וכו') יופקדו ערבים. הננו מליטים בר"ב (נספח ד') הצעה ארגונית לסדרי השלטון בגדה.

בגלל החשיבות הרבה שהננו מייחסים לפתרון כולל של בעיה הפליטים, אם במסגרת הסכם שלום עם חוסיין או במסגרת מאמצינו הבלעדיים בגדה בהעדר שלום, הננו מצרפים חוות דעתנו (עייין נספח ה') בקשר לעקרונות המומלצים על ידינו לפתרון בעיה זו.

5. הננו מקווים להגיש לך בהקדם הצעותינו בקשר לרמה הסורית ולסיני.

ב ב ר כ ה,

דוד קמחי

שאול בר-חיים

משה שרון

אלוף חיים הרצוג

העתק : שר החוץ, שר הבטחון, הרמטכ"ל, ראש המוסד לענייני מודיעין, מנכ"ל דוה"מ, מנכ"ל משה"ח, ראש אמ"ן.

נספח א'

סיכום רשמיים משיחות עם נכבדי הגדה

מצאנו חושבי הגדה מופתעים והמומים מנצחונו המהיר והמכריע של צה"ל ומממדי תבוסתם של צבאות ערב, לאחר שהיו תחת הרושם של הכנות ממושכות למלחמה שנעשו על ידי מנהיגי ערב ונאצר בראשם במשך עשר השנים האחרונות. בפגישה עמהם הנך מרגיש בעצב הנובע מיאוש ומפגיעה עמוקה בכבודם.

לאחר שהפלשתינאים טעמו מעט גלות, עוני מלחמות והכנעה טוענים הם שדצונם עתה הוא בשלום שיאפשר להם בעת ובעונה אחת חיי יציבות ושלווה ומוצא של כבוד. הם מקבלים את ישראל לא בחוקף הזכות של עמה למדינה עצמאית באזור^{א"י} כגזרה משמים בחוקף עליונותה הצבאית שאין אפשרות למגרה בתקופת חייהם או חיי בנייהם. חלק מהם מעיד על עצמו כי הוא נכון להחגיגים ולפעול לשט השגת השלום.

החושבים הנם בד"כ חסרי כסף בצורה שאין לה תקדים. השכבה היחידה כמעט שאין לה דאגת עתיד היא דווקא שכבת הפליטים במחנות. פחות מכל הם מחייבים תשומת לב דחופה. הפקידים, בעלי המקצועות, סוחרים, חברי פרלמנט ונכבדים הוציאו כמעט כל המזומנים שהיו ברשותם. ההתמוטטות הכלכלית והעובדא ישראל לא נקטה במהירות באמצעים דרסטיים, אפילו זמניים, הביאו לאבטלה ולטכנח רעב. במקביל חלה החיקרות במוצרים מסוימים. שער הלירה נפל בעקבות סדרי המטבע ושער החליפין הנמוך יחסית ואוביקטיבית והאוכלוסיה סובלת הפסדים. מצב זה גורם ליאוש, ומגביר את הרגשת הסכלון והקלון המתווספות על הרגשת החרפה שבמהלומה הצבאית ובקצור להחווה "חומר נפץ" סוציאלי-מדיני.

זכרונות הנסיגה מעזה בשנת 56', חוסר השקט בגבולות, סיורי השייטת הרוסית, הדיונים הממושכים באו"ם, שדורי צוות אל-ערב ודמשק, ההתמכחות מההלם הראשוני אחר הקרבות - כל אלה וכמותם הגבירו את ההרגשה בקרב רבים מהם שבהתנהגותם עליהם לקחת בחשבון אפשרות ריאלית של נסיגה ישראלית והפקרתם לגורלם המר במדה שישתפו פעולה עמנו.

אם מייד לאחר הכבוש הורגש פחד כמעט טוטאלי, ובחלקו היסטרי, מישראל ואם היתה אז נכונות כמעט כללית לקבל כל פתרון שיוטל על ידינו (במיוחד הביעו אז נכבדים רבים דעתם בעד מדינה פלשתינאית או קונפדרציה משולשת) הרי עתה חוששים נכבדי הגדה יותר מארצות ערב (ומירדן בראשם) מאשר מישראל. התנהגותו ההומנית של הממשל הצבאי, הווכחות נכבדי הגדה לראשונה בחייהם בקיום חופש הציבור במשטר הישראלי, אבחנתם בהתרוצצות כל שהיא במחנה הישראלי וקיום גורמים שונים ונפרדים המטפלים בהם - כל אלה וכמותם הגבירו התהליך הנ"ל.

התרשמנו שכל שהם מתרחקים מההלם ומתצאוהיהם המיידיות של הקרבות כן מתחילים הם לתח דעתם יותר ויותר למצב החברתי, האישי, הכלכלי והלאומי האומלל שלתוכו הם נקלעו : משפחות נחצו, בתי אב ללא סעד שהיה בא מהחוץ, מקורות פרנסה נחרטקו. הם כאן וכסמם ומפעליהם שם. מתקוממים נגד המחשבה שקיימת אפשרות ריאלית שמכאן ואילך יהיה גורלם חיי ניתוק ונידוי מהעולם הערבי כגורל שהיה נחלת ערביי ישראל במשך 19 שנה.

מצב זה, על כל האלמנטים הנזכרים בו, מביאים רבים מנכבדי הגדה לחשוב במושגים של זניחת כל מחשבה על פתרון לוקאלי בלתי חלוי בארצות ערב. אם בעבר חשבו רבים על מדינה פלשתינאית או קונפדרציה עם ישראל הרי עתה נכונות זו כמעט שאיננה קיימת כאלטרנטיבה ראשונה אלא אם כן אצל משתפי פעולה וקוויסלינגים מסורתיים.

פרושו של דבר שהפתרון "הירדני-ישראלי" מועדף בד"כ על ידי מרבית הנכבדים הן מטעמים טקטיים (שלא ייאמר עליהם שבגדו ושיתפו פעולה לחסול בעיה פלשתינאית - במקרה נסיגה) והן מטעמים הנובעים מעצם המצב החדש שאליה נקלעו (פתרון בעיותיהם המשפחתיות והכלכליות).

כולם מדגישים שהסדר - כל הסדר - הנו אפשרי אך ורק אם ישראל תגלה נדיבות ולא תנהג ככובש המכתיב תנאים. הסדר הנו אקט מדיני בחוקף המציאות האכזרית אולם הבנה בין העמים הנו חהליך המחייב מאמץ ועמל הדדי רב שנים. ההסדר חייב להיות, לדברי מרביתם, הסדר של "כבוד וצדק". אך לכל אחד פרוש שונה משלו, לגבי משמעות המושג "פתרון צודק". לדוגמא: בקרב צעירים מטוימים וקיצוניים ידועים "פתרון צודק" הוא חזרה לחלוקת 1947.

רק חלק מוכן היום לגמור עם ישראל על פתרון דו צדדי מייד. רק חלק ממליץ לנסות ולהדבר קודם כל עם כל מדינות ערב ללא יוצא מהכלל. הרוב המכריע חובע שישראל תמנה קודם כל עד תום אפשרויות הסדר שלום עם ירדן. חלקם מוכן להשתתף אישית במאמץ ישראלי זה.

חולקים הם בדעותיהם לגבי השאלה מה עליהם כפלשתינאים לדרוש בדיוק מירדן בשעה מ"מ ומגעים: יש הגורסים שיבה מלאה ועוורת לסטטוס קו אנטה במסגרת הסדר של שלום, ויש הגורסים קיום קונפדרציה משולשת בין ירדן, הגדה וישראל.

חולקים הם בדעותיהם לגבי השאלה מתי לפנות למלך חוסיין: יש האומרים שאין לאבד זמן ויש לפנות אליו מייד, ומעטים מאוד אומרים שאל חוסיין יש לפנות אך ורק אחר שניסינו לפנות לנאצר, ואחרים אומרים רק אחר כשלוך ועידת הפיסגה ורק אחר שתפרד החבילה וכל מדינה תלך לדרכה.

חולקים הם לגבי השאלה כיצד לפנות לחוסיין: יש הטוענים שצריך לשגר אליו משלחת נכבדים מהגדה אחרי כנוס ועידה ובחירת ועד פועל. אחרים ממליצים על שיגור אישיות אחת בסוד. יש הממליצים לצייד המשלחת בתכנית מפורטת לשלום ואחרים אומרים שיש לשכנע בשלב זה המלך אך רק על עצם העקרון של השלום מבלי להכנס לפרטים.

רבים רבים אומרים שאם ידחה המלך סופית את היד המושטת - או אז יהיו רוב רובם של הנכבדים בגדה נכונים להסדר דו צדדי בלעדי עם ישראל במדה ויתברר להם סופית שאין בדעת ישראל לסגת.

חלק מצהיד שלא יחן ידו לשום הסדר בילאטראלי אשר בו לא חכלל ירושלים הערבית בתחום היחידה הערבית המוצעת.

הכל יוצאים מהנחה שכל פתרון - ויהיה אשר יהיה - חייב לכלול חסול סופי של בעיה הפליטים בצורה שלא תשאיר בקרב הפליטים שום מקום לתביעה או לטרוניה.

נספח ב'

הערות למצב המדיני בגדה בעבר הירדן ובאזור

1. פרט למנהיגים ערביים בודדים (ראה להלן) אין מנהיגי ערב ככלל - ונאצר בראשם - מראים לעת עתה סמנים בדבר נכונותם להסדר שלום עם ישראל כעתיד הנראה לעין. מבחינה זו מלחמת ששת הימים לא הניבה עדיין פריה. יתר על כן כמה מבין מנהיגים אלה החלו לגלות מגמות להמשך פעילותם השליטית.
2. קיימים סמנים ראשונים המרמזים על נטיות בכיוון של הסדר מצד חוסיין. סמנים אלה לא זו בלבד שטרם נתגבשו אלא ניכר שלצדם יש התרוצצות בכיוונים שונים וסותרים בתוך המחנה הירדני ולא ברור עדיין כיצד יפול דבר. כמו-כן לא ברורה יכולתו של חוסיין לחתור נגד הזרם הלכה למעשה. כן לא ברור עדיין אם בכלל ניתן להגיע לתנאי שלום מוסכמים על דעת שני הצדדים. בהקשר זה נדגיש הדבקות שחוסיין עשוי לגלות הן בתביעתו להחזרת הגדה כמות שהיא והן בדרישתו להחזיר את המצב בירושלים לסטטוס קוו אנטה : הוא חושב במושגים של החזרת הגדה עם תקופה זו או אחר בעוד שאנו חושבים במושגים של פתרון בעיית פלשתינא תוך קשירתו של חוסיין ומשכון הגדה המזרחית.
3. נטיתו של חוסיין לחפש פתרון בכיוון של הסדר נובעת כנראה מהעובדה שבהעדר הסדר אין הוא רואה אפשרות להמשיך ולקיים - לאורך ימים - את ממלכתו המבותרת כמות שהיא ואת משטרו המלוכני. לעומת זאת ברור לו, כנראה, שהפתרונות שנאצר מציע לו אינם עונים אף הם על בעיותיו וכפי מגמתם של "המדינות המהפכניות" הגורסות המשך המאבק נגד ישראל תראינה בו יעד ראשון לחסול. ברור איפוא שהמלך נמצא בפני דילמה קשה ואכזרית : הסדר עלול להציל את הממלכה אך עלול גם לסכנו. אי הסדר עלול לא רק למוטט את הממלכה אלא גם לא יבטיח המשך שלטונו ולא יכשירו בעיני "המהפכניות".
4. בהקשר זה יודגש שבין הגורמים העיקריים שהזיהה להם השפעה מכרעת על מהלכו הבא של חוסיין עומדים בראש לא רק תנאי ההסדר שיוצעו לו על ידינו אלא גם עמדת הגורם הפלשתינאי אם בגדה המזרחית ואם בגדה המערבית. אין לשכוח שבמזרח הירדן מצויים כמה מאות אלפי פלשתינאים המהווים עמוד השדרה הכלכלי והחברתי בממלכתה. אם גורם זה יהיה בראש תובעי ההסדר והלוחצים על המלך יגדלו לא רק סכויי השלום עם חוסיין אלא גם סכויי השלום בכלל. ככל שהמלך ישתכנע שהסדר עמנו הנו ערובה יחידה להמשך קיומו כן יהיה לו ענין להסדר. ראוי כי, מצדנו אנו, לא נעשה דבר שיהיה בו כדי לדחוף את תוסיין ליאוש (התפטרות, או הגררות אחרי המדינות הערביות הקצונות).
5. בין המגעים שיוקמו יהיה על כן צורך להקדיש תשומת לב מיוחדת למגעים עם המרכזים הפלשתינאיים השונים דהיינו אלה שבשליטת ישראל ואלה שאינם בשליטתה ובעיקר בקרב המרכז הפלשתינאי השני בגודלו ושהנו בירדן. יש להזהר מלחזור על המשגה שנעשה בימי המו"מ עם עבדללה עת נשאנו ונתנו עם המלך ובלי שהוא, או אנחנו, דאגנו לכך שהאלמנט הפלשתינאי יהיה החלוץ העובר גופני המלך. בהקשר זה עשויים אלמנטים מסויימים הנמצאים בגדה המערבית להיות לנו לעזר רב במאמצים אלה כפי שמדיניותנו הכלכלית והאחרת לבגי בני הגדה תהווה גורם משפיע בנושא זה. תוצאות המלחמה וההדים המגיעים אלינו בקרב

הפלשתינאים מעבר הירדן המזרחי נותנים לנו יסוד להניח שהאינטרס שלהם מהווה קרקע נוחה לפעולה בקרבם ולהפיכת גורמים חשובים בתוכם לתומכים של שלום וללוחצים על המלך חוסיין בכוון זה. בהסדר

6. נוכח הדילמה כה נמצא המלך והגורמים האובייקטיביים הלוחצים עליו להכרעה מזדקרת חשיבות של גורם הזמן לגבי מהלכינו אנו.

7. אם נגיע להסדר עם חוסיין ראוי אמנם שלא יהיה זה ההסדר הישראלי-ערבי היחיד - ויש סכוי לכך - אם כי אין לבטל חשיבות השלום עם חוסיין בלבד באשר המדובר בהסדר שיסחרע על שטח הכולל ישראל הגדה ועבר הירדן מזרחה ושיקיף אוכלוסיה ערבית המונה למעלה משני מיליון נפש כאשר ההסדר עמהם לא רק שהוא מחסל הבעייה הפלשתינאית אלא הוא הופך את נושאי המשבר המרכזי ביחסי ישראל-ערב למנוף חיובי של פתוח ושתוף פעולה ערבי-ישראלי. הסדר עמם איננו הסדר^ע גטו ערבי הנשלט על ידי ישראל אלא היא עם מדינה ערבית ומהווה על כן צעד בעל סכוי סביר לשלום עם שאר שכנינו במרוצת הזמן.

ס ו ד י ב י ו ת ר

נספח ג'

הצעת קווים למדיניות שיתוף המשטר בגדה

1. לא לעודד הערכים בגדה לשום פתרון דו צדדי בינינו לביניהם ולא נדון עמהם על גורלם.
2. נעשה הכל שיתרשמו בברור שבאין שלום עם ירדן אין נסיגה וכי השלום אין פרושו חזרה לעבר.
3. נכריז וניגש בהקדם להסול ולפתרון נדיב של בעיית הפליטים (ראה נספח ה').
4. נספח מנהיגים ערביים בעלי שם הרצויים לנו ונפעיל חלק מהם הן לבצוע מדיניותנו בגדה והן לפעילותנו המדינית בעולם הערבי בכלל וירדן בפרט.
5. נמצה בשקט, אך בעקביות, מלוא אפשרויות ההגירה אל מעבר לים (מבלי לתלות בכך הרבה סכויים ותקוות).
6. נעביר בהדרגה ערכים מעזה לגדה.
7. במרוצת הזמן נעודד הגירת ערבים מישראל לשם יישוב קבע בגדה.
8. שטחי הכבוש ושטחי ישראל יהיו פתוהים אהדדי לחנועה חופשית אך לא תותר לבני הגדה המערבית השתכנות בישראל.
9. תאסרה הדדית עסקות נכסי דלא ניידים בין הגדה לישראל.
10. ועדה כלכלית תעצב המדיניות הכלכלית לגדה לאור העקרונות הנ"ל כשמטרתה הנה להגביר הזיקה הכלכלית של הגדה לישראל תוך הפיכת פתרון בעיית הפליטים למנוף לרווחה כלכלית ולפתוח איזורים מטויימים בגדה.

- - - - -

סודי ביותר

נספח ד'

הצעה ארגונית לסדרי השלטון בגדה

1. יוקם משרד מיוחד בממשלת ישראל בראשותו של שר שירכז בידינו את כל הפעילות בגדה והאחראי ישירות בפני רה"מ על ביצוע מדיניות הממשלה לפי העקרונות הנ"ל.
2. ליד השר ישמשו יועצים ישראלים בכירים ביותר וכך סגל עובדים קבוע ומקצועי (להבדיל מהסגל המתחלף של הממשל הצבאי).
3. יחידות המשנה בגדה המערבית (עיריות מועצות מקומיות ומוכתריות) ינוהלו על ידי הגורמים הערביים המקומיים. בשלב ראשון לא תערכנה בחירות ובמדה ויפקע הזמן החוקי של כהונת עיריה יאריך השר זמן כהונחה או ימנה כראות עיניו, עיריות קרואות. הוא הדין למקרה שיש לפזר עיריה קיימת.
4. את סמכותו ומדיניותו יפעיל השר כלפי העיריות והמועצות המקומיות באמצעות ממונים ישראלים על המחוזות וקציני מחוז ישראלים. בהדרגה אין להוציא מכלל חשבון שלוב ערבים מקומיים בתפקידים אלה.
5. בשלב ראשון לא תוקם כל מסגרת ערבית שהיא ברמה גבוהה יותר מיחידות המשנה המקומיות הנ"ל. במרוצת הזמן ובהתאם להתפתחויות אין להוציא מכלל אפשרות הקמת מסגרת מראשי העיריות שתהווה מעין מועצה מייצגת ליד השר שזימונה וסדר יומה תלוי בהחלטתו.
6. מספר העובדים הישראליים בגדה יועמד על מינימום ככל האפשר.
7. בגדה יופעלו חוקי החרום כאשר הסמכות לכך הנה השר.
8. חנוך : חכנית החנוך ספרים ומורים יעברו סינון. יישאר הקוריקולום שאין בו נזק והחלל ימולא מתכניות חנוך וספרים עליהם מתחנכים ערביי ישראל.
9. נעודד הוצאת עתון ערבי מבוקר בגדה.

נספח ה'

הערות לפתרון בעית הפליטים

1. עניננו בפתרון בעית הפליטים במסגרת הסדר שלום עם ירדן עולה על פתרון הבעיה באורח חד צדדי על ידינו שכן :

(א) הוא מעמיד לרשות הפתרון גם את הגדה המזרחית ומוריד מהלחץ שהגדה המערבית תהיה נתונה לו בהכרח וכן מקל באופן ניכר על העברה מהירה והמונית יותר של פליטים מעזה.

(ב) הוא יטול אפשרות של טענה כי ישראל מחסלה בעית פלשתינא בכפייה.

(ג) הוא יקיף את רוב מנינו ובנינו של העם הפלשתינאי כשהוא משאיר מחוץ להסדר מספר זעום ומבוטל.

1. עם זאת, גם אם אין הסדר עם חוסיין, יהיה עלינו לגשח בדחיפות ובתנופה לחסול בעית הפליטים הנמצאים בשליטתנו וזאת גם משום שמטפרם הכולל עולה בל מספר הפליטים הנמצאים בכל ארצות ערב יחדיו וגם משום ששבירת הקרח בנושא הפליטים נוטל העוקץ העקרי מסכסוך ערב-ישראל.

3. נבוא לידי הסכם עם אה"ב גרמניה ומדינות אחרות וכן עם סטו"ת בדבר פירוק מחנות הפליטים, הפסקת סעד לשמו, קשירת הסעד בעבודה ושיקום במסגרת התכנית לפתרון הבעיה, השגת מלווים ומענקים וכן שעבוד הכספים שכבר זורמים ממילא לסטו"ת לא לשם המשך החזקת הפליטים והקפאת הבעיה אלא לשם פתרונה על ידי שיקומם הסופי של הפליטים.

4. לחסול כל תרעומת או טרוניה מצד הפליטים נזנה מחשבות שנות החמישים בדבר צמצום מקסימלי של תביעות כספיות ותשלומים קולקטיביים מינימליים. נשלם פיצויים אינדוידואליים ביד רחבה בתנאי שסכומים אלה ישתלבו ויוצאו בצורה מבוקרת במסגרת תכניות השיקום והפתוח. הוא הדין לגבי תשלומים קולקטיביים או הלוואות צבוריות.

5. נעשה סידורים שיאפשרו לפליטים מן החוץ לקבל פיצויים אישיים ולהצהיר על הסתלקותם מתביעה כלכלית או חמרית כל שהיא.

ירושלים, י"ג בתמוז תשכ"ז
21 ביולי 1967

אל: ראש הממשלה

מאת: אלוף חיים הרצוג

דו"ח הועדה הבינמשרדית למגעים מדיניים באזורי הכבוש
הסתייגות

אני מקבל את מסקנות הועדה עם שתי הסתייגויות:

(א) ממשלת ישראל חייבת לקבוע כי גבול המדינה הינו נהר הירדן. לאחר קביעה זו על מסקנותיה הצבאיות והמדיניות, ובשים לב לבעיה הדמוגרפית המוצבת לפנינו עם רצוננו לשמור על האופי היהודי של מדינת ישראל, ניתן לדון על הסדר ביחס לשלטון במסגרת אותו חלק של הגדה עליו נחליט. הסדר כזה יכול לכלול צורת שלטון משותף, או קנטון אוטונומי הקשור, בעיקר כלכלית, לשתי המדינות, ישראל וירדן.

(ב) בנספח ג' סעיף 9, אני מציע כי האיטור יחול על עיסקות נכסי דלא ניידים מטעם חושבי הגדה במדינת ישראל, אולם אני מציע כי יותר לתושבי ישראל לרכוש נכסי דלא ניידים בגדה.

(ג) ביחס להצעה הארגונית לסדרי השלטון בגדה, הפתרון יכול או להיות מינוי שר, או מינוי מושל אזרחי ~~מזאת~~ הנציב העליון מתקופת המנדט, וזאת כאמור על מנת לקבוע שלטון קבוע עד להסדר שלום.

בברכה

חיים הרצוג

העתקים: שר החוץ, שר הבטחון, הרמטכ"ל, ראש המוסד למודיעין ולבטחון, מנכ"ל משרד רוה"מ, מנכ"ל משרד החוץ, ראש אמ"ן.